

SLOVENIJA V MEDNARODNI SKUPNOSTI IN EVROPSKI UNIJI

Slovenija zagovarja in si prizadeva za uveljavljanje ciljev in načel Ustanovne listine Združenih narodov in to vlogo bo v prihodnje še naprej aktivno zastopala v mednarodni skupnosti. Pri tem bo izhajala iz sistema vrednot in politike, ki trdno zagovarja človekove pravice, socialno solidarnost in trajnostni razvoj.

Slovenija je članica Nata in EU. Njeno prioriteto zunanje politično področje delovanja je usmerjeno v neposredno sosesčino, v območje Jugovzhodne Evrope, zlasti Zahodnega Balkana. Vloga Slovenije kot članice EU na tem območju je izjemnega pomena; Slovenija igra in mora igrati povezujočo vlogo, vlogo »mostu« predvsem do Zahodnega Balkana oziroma povezovalca in zagovornika temeljnih vrednot EU na tem prostoru. Naslednje interesno področje Slovenije je Sredozemlje, kjer država postaja del Evrosredozemskega partnerstva, posebno področje gospodarskih interesov pa je tudi širša Vzhodna Evropa ter Ruska federacija in države Skupnosti Neodvisnih Držav.

Prednostna usmeritev Slovenije ostaja njeno aktivno delovanje v EU. Slovenija zagovarja novo širitev EU in poglobljanje delovanja njenih institucij. V okviru naslednje finančne perspektive (2007-2013) želi zagotoviti čim boljše pogoje za razvoj gospodarstva, regionalno sodelovanje in uresničevanje lizbonske strategije.

Slovenska varnostna in obrambna politika je v celoti vezana na EU in zvezo Nato. Slovenija se zavzema za nadaljnjo krepitev skupne zunanje in varnostne politike EU ter v njenem okviru skupne evropske varnostne in obrambne politike, temelječe na trajnem miru, varnosti in socialno vzdržni mednarodni ureditvi.

Slovenija je verodostojna partnerica v mednarodni skupnosti in kot taka želi s svojim doprinosom in aktivnostmi prispevati k miru, politični stabilnosti, gospodarskemu razvoju in, na regionalni ravni, čim hitrejši vključitvi držav Jugovzhodne Evrope in še posebej Zahodnega Balkana v EU.

Trendi razvoja mednarodne skupnosti in mesto Slovenije v njej

Temeljne vrednote in norme mednarodne skupnosti, opredeljene v Ustanovni listini Združenih narodov, so istočasno tudi norme in vrednote Slovenije. Zlasti velja izpostaviti prizadevanja za ohranitev mednarodnega miru in varnosti, spoštovanje in skrb za temeljne človekove pravice in svoboščine ter preprečevanje in odprava problemov humanitarne narave in tistih problemov, ki izhajajo iz socialnih in kulturnih razlik med narodi. V tem smislu si bo Slovenija prizadevala in bo podprla pobudo o oblikovanju Sveta za človekove pravice znotraj OZN, katerega člani bodo aktivnosti in napore usmerili v izboljšanje kakovosti življenja posameznikov, zagotavljanju človekove varnosti in razvoja ter spodbujanju medsebojne solidarnosti za vse.

Globalna in evropska institucionalna arhitektura, katere del je tudi Slovenija, zahteva od držav aktivno delovanje v mednarodnih organizacijah, ki od svojih članic pričakujejo, da za upravljanje mednarodne skupnosti prevzamejo svoj del odgovornosti.

Pri iskanju možnosti za prepoznavno sooblikovanje procesov in odnosov v mednarodni skupnosti mora Slovenija izhajati iz naslednjih parametrov: (i) vloga in vpliv Slovenije pri sprejemanju odločitev v posameznih mednarodnih institucijah (npr. predsedovanje ali članstvo v vplivnih izvršilnih ali delovnih organih mednarodnih organizacij, vodenje *ad hoc* delovnih skupin znotraj mednarodnih organizacij ali drugih institucij); (ii) vloga in vpliv Slovenije v okviru regionalnih institucij, predvsem EU pa tudi drugih regionalnih institucij in pobud (npr. SEP, Jadransko-jonska pobuda v Evropi ter mednarodne regionalne organizacije drugod po svetu); (iii) vloga in vpliv Slovenije v okviru transatlantskih mednarodnih institucij (zveza Nato in OVSE) ter poglobljanje odnosov z njenimi članicami oz. sodelujočimi državami; (iv) vloga in vpliv Slovenije v mednarodnih ekonomskih organizacijah, tako v okviru sistema Združenih narodov (predvsem skupina Svetovne banke) kot tudi izven nje (Svetovna trgovinska organizacija in OECD); (v) bilateralni odnosi, katerih kvaliteta ostaja bistveni element slovenske zunanje politike.

Uveljavljanje interesov je proces, ki se odvija znotraj določenega družbenega okolja in je od njega tudi pogojen. Zato mora Slovenija pri iskanju poti za aktivno sodelovanje v procesih odločanja mednarodne skupnosti: (i) negovati povezavo med notranjo in zunanjo politiko – uspešna zunanja politika je odvisna od notranjega konsenza in posledično notranje kohezivnosti države; (ii) še naprej intenzivno vključevati interese gospodarstva v mednarodne odnose Slovenije; (iii) razvijati mednarodno znanstveno, tehnično, kulturno sodelovanje, kakor tudi sodelovanje na področju izobraževanja; (iv) omogočiti čim širšo vključenost različnih družbenih skupin ter nevladnih organizacij; (v) negovati konsistentnost v vodenju zunanje politike.

Zgoraj omenjeni okvirji Slovenijo usmerjajo oz. jasnijsko sliko o njenih zunanjepolitičnih prioritetah, kar ji hkrati odpira priložnosti za aktivno sodelovanje v mednarodni skupnosti. To sodelovanje je tesno povezano s proučevanjem značilnosti in trendov sodobne mednarodne skupnosti, ki se kažejo v njeni strukturi oz. dejavnikih, ki vplivajo na dinamiko razvoja mednarodne skupnosti, subjektih, v katerih lahko Slovenija prepozna interes za svoje aktivno delovanje, odnosih med državami in drugimi akterji ter v procesih in normah, ki predstavljajo smernice nadaljnjega razvoja mednarodne skupnosti in tako omogočajo 'predvidevanje' niš, ki se utegnejo odpreti v prihodnosti.

Dejavniki. Mednarodna skupnost je univerzalna in vedno bolj medsebojno povezana. Medsebojna odvisnost je politična, ekonomska in tehnološka in je gonilna sila globalizacije. Tej se ne more izogniti nobena družba. Za Slovenijo torej ne zadostuje zgolj vpetost v politične in gospodarske regionalne okvirje ter negovanje dobrososedskih odnosov. Hkrati mora biti vključena v svetovno areno globalizacijskih procesov in se jim uspešno prilagajati. V svojih mednarodnih odnosih mora torej Slovenija samostojno ali kot članica EU navezovati in razvijati stike tudi z državami in regionalnimi organizacijami drugih celin, še posebej tistimi, s katerimi si deli ali prepozna gospodarski interes. Poleg sodelovanja z velikimi silami (ZDA, Ruska federacija, Kitajska, Indija in Brazilija) ter prisotnosti na trgih Jugovzhodne Evrope in v njenem okviru Zahodnega Balkana to velja še posebej za rastoča gospodarstva t. i. dežel v razvoju, mediteranske države ter države Skupnosti neodvisnih držav. Za Slovenijo kot državo, ki se mora vseskozi prilagajati na dogajanja v mednarodni skupnosti in istočasno uveljavljati svoje mesto in nacionalne interese v njih, je ohranjanje stika s »preostalim svetom« življenjskega pomena, saj politični in predvsem gospodarski interesi presegajo regionalne okvirje.

Subjekti. Število in raznolikost subjektov, ki vstopajo v mednarodne odnose, se stalno povečuje. Poleg držav, mednarodnih organizacij in nekaterih drugih subjektov mednarodnega prava, postajajo vse pomembnejši subjekti tudi različne etnične in narodnostne skupine, nevladne, profesionalne, poslovne in druge organizacije oz. skupine. Ob tem se vloga transnacionalnih podjetij s pospešeno globalizacijo povečuje. Primarni sogovorniki Slovenije so seveda države. Toda tudi sodelovanje z najrazličnejšimi drugimi subjekti v tujini in doma je treba poglobljati, saj lahko Slovenija tudi prek njih posredno identificira možnosti lastnega uveljavljanja v mednarodni skupnosti.

Pospeševati je treba sodelovanje s sosednjimi in drugimi subnacionalnimi regijami, kar bi Sloveniji dalo večjo težo v odnosu do teh. Slovenija mora izkoristiti možnosti, ki jih v okviru EU ponujajo programi čezmejnega sodelovanja s sosednjimi regijami, znotraj in zunaj Unije.

Procesi, odnosi in norme. Sodobna mednarodna skupnost se sooča z izzivi, ki predstavljajo potencialno grožnjo za njeno stabilnost. To so: ogrožanje in uničevanje okolja, čezmerno izkoriščanje neobnovljivih virov, notranji konflikti, bolezni in revščina, ki izhaja iz neenakomernega globalnega razvoja, ter nove oblike groženj mednarodni in človekovi varnosti, kot npr. terorizem.

Odgovor na te grožnje je soočenje z njimi in njihovo odpravljanje pri samem izvoru nastanka, saj njihov globalni karakter omogoča širjenje prek državnih meja. Nanje je mogoče odgovoriti z dvema konceptoma. Prvega predstavlja t. i. negativna ali pasivna varnost, ki jo označujejo: (i) procesi razoroževanja, omejevanje oboroževanja in ukrepi za krepitev zaupanja (v ožjem pomenu besede), (ii) sredstva mirnega reševanja sporov, (iii) kolektivne akcije OZN. Drugega predstavlja t. i. pozitivna ali aktivna varnost, ki jo označujejo: (i) medsebojna odvisnost, ki izhaja iz sodelovanja na različnih področjih, še zlasti na gospodarskem, (ii) razvijanje integracije in regionalizma ter (iii) spoštovanje in varstvo vseh treh generacij človekovih pravic, pri čemer bi se Slovenija, zaradi lastnih naravnih danosti, lahko posebej angažirala pri postopnem uveljavljanju pravice do čistega okolja.

Za ohranjanje lastne razvojne dinamike je v interesu Slovenije, da aktivno sodeluje pri (do)graditvi normativne ureditve mednarodne skupnosti ter pri odpravljanju razvojnih razlik - tudi zato, ker se je Slovenija razvila od prejemnice v donatorico pomoči. V ospredju mora biti predvsem njen prispevek k upravljanju mednarodne skupnosti na regionalni ravni, kjer Slovenija v okviru svojih dejavnosti znotraj EU lahko vsebinsko največ prispeva v Jugovzhodni Evropi, s poudarkom na Zahodnem Balkanu, v perspektivi pa tudi v regijah, ki mejijo na EU, predvsem v Sredozemlju, pa tudi v Ruski federaciji.

Prednostne usmeritve pri oblikovanju politik Slovenije glede njenega mesta v sodobni mednarodni skupnosti so:

- aktivno delovanje v mednarodnih odnosih, z namenom prevzemanja svojega dela odgovornosti pri ohranjanju stabilne mednarodne skupnosti in odpravljanju razvojnih nesorazmerij,
- zagotavljanje notranje kohezivnosti,
- vsestranska krepitev položaja Slovenije v okviru EU
- aktivna prisotnost na trgih hitro rastočih gospodarstev,
- vključenost vseh, tudi nedržavnih akterjev v mednarodne odnose Slovenije,

- pospeševati mednarodno znanstveno, tehnično in kulturno sodelovanje ter sodelovanje na področju izobraževanja,
- regionalno povezovanje in iskanje priložnosti tudi v regijah izven Evrope,
- definiranje svojih interesov ter prioritet tudi izven meja EU in zveze Nato,
- podpiranje humanitarne aktivnosti in projektov, namenjenih zaščiti ranljivih oseb.

Vloga in vpliv Slovenije v okviru mednarodnih institucij

Strateške usmeritve za uspešno delovanje Slovenije v mednarodnih institucijah sestavljajo: (i) jasno opredeljeni cilji in načela delovanja, (ii) konsistentnost v mednarodnih odnosih, (iii) večja integriranost v regionalno okolje in (iv) hkratno uveljavljanje globalne agende.

Izhodišča in načela delovanja. Slovenska zunanja politika bo svojo kredibilnost v mednarodnih odnosih ohranjala z uveljavljanjem enakih izhodišč, na katerih temelji družba navznoter. Ti temelji so: demokracija, človekove pravice, še zlasti pravice pripadnikov manjšin, vladavina prava, samoodločba narodov, človekov razvoj in človekova varnost, zaščita posebej ranljivih oseb (invalidi, starejše osebe, ženske, otroci), zagotavljanje enakosti moških in žensk, nekonfliktno reševanje problemov, socialno in razvojno ravnovesje, kulturna identiteta itd. Izhajajoč iz teh temeljev bo slovenska zunanja politika delovala na načelih zavezniškega delovanja, reševanja sporov v skladu z načeli Ustanovne listine Združenih narodov ter solidarnosti.

- a/ Načelo reševanja sporov skladno z Ustanovno listino Združenih narodov pomeni izogibanje neugodnim rešitvam, kot je npr. reševanje sporov z unilateralnim delovanjem.
- b/ Nobena država si brez koalicij ne more zamisliti delovanja v mednarodnih institucijah. Članstvo Slovenije v EU in zvezi Nato sta takšni instituciji. Te koalicije postajajo vse bolj fleksibilne, saj se oblikujejo za vsako vprašanje posebej, zato je pomembno dobro poznavanje interesov vseh sodelujočih.
- c/ Posebna pozornost mora biti posvečena državam izven meja EU in zveze Nato, predvsem Ruski federaciji in državam Skupnosti neodvisnih držav kakor tudi sredozemskim državam; v tem kontekstu mora Slovenija podpirati prizadevanja OVSE, kakor tudi vseh tistih pobud, ki prispevajo h koordinaciji naporov za ohranjanje miru in stabilnosti ter pospeševanje gospodarskega sodelovanja na teh območjih.
- č/ Izpričana solidarnost je pomembna značilnost podobe države. Slovenija si to podobo lahko utrdi z aktivnim sodelovanjem pri odpravljanju razvojnih in drugih nesorazmerij v sodobni mednarodni skupnosti, predvsem ko gre za posebej ogrožena območja, kot je npr. večji del Afrike.

Konsistentnost in usklajenost. Slovenska politika delovanja v mednarodnih institucijah mora biti spravna in konstruktivna, temeljno izhodišče delovanja v mednarodnih institucijah pa je konsistentnost, ki temelji na jasni opredelitvi strateških prioritet države, na osnovi lastnih primerjalnih prednosti in s poudarjanjem vladavine prava v mednarodnih odnosih. Hkrati je nujna usklajenost delovanja politike, gospodarstva, humanitarne in razvojne pomoči, mirovnih prizadevanj, ter znanstvenih, tehničnih, kulturnih in izobraževalnih aktivnosti .

Spodbujanje integriranosti širšega regionalnega okolja. Slovenija mora intenzivno obnavljati in širiti gospodarske in politične povezave tam, kjer je njena pomoč pri izgradnji evropske institucionalne arhitekture najnujnejša. To velja predvsem za območje Zahodnega Balkana, kjer ima lahko Slovenija vlogo povezovalnega dejavnika med EU, zvezo Nato in to regijo.

Hkratno uveljavljanje globalne agende. Slovenija ima možnosti za čezregionalno povezovanje in iskanje koalicij podobno mislečih držav tudi na globalni ravni. Prav zato mora Slovenija vseskozi voditi aktivno mednarodno zunanjo politiko, ki presega evropski in transatlantski okvir.

Prednostne usmeritve pri oblikovanju politik Slovenije na področju vloge in vpliva Slovenije v okviru mednarodnih institucij so:

- jasno opredeljena izhodišča in načela delovanja: demokracija, človekove pravice, pravice manjšin, vladavina prava, samoodločba narodov, človekov razvoj in človekova varnost, zaščita ranljivih oseb (invalidi, starejše osebe, ženske, otroci), enakopravnost moških in žensk, nekonfliktno reševanje problemov, socialno in razvojno ravnovesje, kulturna identiteta, koalicijsko delovanje, reševanje sporov v skladu z načeli Ustanovne listine Združenih narodov ter solidarnost,
- krepitev transatlantskih odnosov v okviru zveze Nato ter OVSE,
- konsistentnost pri vodenju zunanje politike,
- aktivna vloga pri ohranjanju kohezivnosti EU,
- spodbujanje integracije širšega okolja EU, predvsem Jugovzhodne Evrope ter še posebej Zahodnega Balkana, v skladu z načelom enakopravnosti partnerjev,
- aktivno sodelovanje s tistimi multilateralnimi institucijami, kjer Slovenija izkorišča ali prepozna svoje možnosti in priložnosti za uresničevanje svojih ciljev, kot so mednarodne organizacije sistema Združenih narodov, Svetovne trgovinske organizacije, OECD, kakor tudi druge regionalne organizacije, ki vsebujejo potencial za gospodarsko sodelovanje in s katerimi lahko Slovenija sodeluje prek koordinacije svojih politik in interesov v okviru EU (kot npr. ASEAN in Mercosur).

Slovenija, Jugovzhodna Evropa in Zahodni Balkan

Eno izmed ključnih območij zunanjepolitičnega delovanja Slovenije je območje Jugovzhodne Evrope, zlasti Zahodnega Balkana. V interesu Slovenije je politično-varnostno stabilna ter gospodarsko uspešna sosesčina, ki ima evropsko perspektivo. Stalno si je treba prizadevati tudi za nadaljnjo krepitev trgovinske menjave in višjih oblik gospodarskega sodelovanja (predvsem neposrednih tujih investicij) med Slovenijo in državami v Jugovzhodni Evropi. Z vstopom Slovenije v EU se je geostrateški pomen regije Jugovzhodne Evrope oziroma pomen regionalnega povezovanja Slovenije z državami v neposredni bližini še povečal. Slovenija je namreč postala zunanja meja med EU in državami Zahodnega Balkana, ki jim je Evropski svet na zasedanju v Solunu junija 2003 ponudil evropsko perspektivo. To je priložnost Slovenije, da se uveljavi kot ključna referenčna točka med EU in državami z območja Jugovzhodne Evrope, ki se želijo vanjo čim prej vključiti.

Vsestransko aktivna vloga bo v tem kontekstu vsekakor ne samo v interesu Slovenije, ampak EU kot celote. Slovenija si mora predvsem v okviru Skupne zunanje in varnostne politike EU izgraditi in utrditi vlogo povezovalca pobud in zagovornika temeljnih vrednot EU z jasnim ciljem: spodbujanjem reformnih procesov v državah Jugovzhodne Evrope in še posebej Zahodnega Balkana, ki lahko ob predpostavki izpolnjevanja vseh potrebnih kriterijev vodijo k vključitvi držav omenjene regije v EU. Takšno vlogo močno otežujejo problemi v regiji, kot so nerešeni medetnični spori, organizirani kriminal (predvsem glede nezakonitega pretoka ljudi, tihotapljenja mamil in orožja) in številna druga nerešena vprašanja. Hkrati pa reševanje

teh problemov predstavlja priložnost za Slovenijo, saj lahko z dobrim poznavanjem razmer kot pošten posrednik prispeva k stabilizaciji regije.

Slovenija mora svojo aktivno prisotnost v Jugovzhodni Evropi iskati tudi prek meja nekdanje Jugoslavije. Za Slovenijo je nujno tudi navezovanje prijateljskih odnosov in spodbujanje sodelovanja s Turčijo. Hkrati je treba poudariti, da je tudi pri iskanju tovrstnih priložnosti za učinkovito uveljavitev in prepoznavnost Slovenije kot ključne referenčne točke med EU in državami z območja Jugovzhodne Evrope bistvenega pomena doseganje notranjepolitičnega konsenza o nujnosti takšnega delovanja. Na ta način bo učinkovito navzočnost v Jugovzhodni Evropi mogoče dosegati na vseh ravneh, tudi subnacionalnih.

Sočasno si mora Slovenija prizadevati, da bo tudi EU kot celota dovolj pozornosti in sredstev še naprej namenjala Jugovzhodni Evropi, saj imajo posamezne države članice kljub splošnemu strinjanju o pomembnosti omenjene regije za varnost in stabilnost celotne EU svoja prednostna področja, ki jih želijo uveljaviti znotraj EU agende.

Prizadevanja za čim prejšnjo integracijo Jugovzhodne Evrope in predvsem Zahodnega Balkana v politične in gospodarske procese morajo pridobiti tudi čim širšo podporo v EU. Posebno pozornost je treba posvetiti članstvu teh držav v ključne, predvsem gospodarske institucije, v prvi vrsti Svetovna trgovinska organizacija.

Osnovne strateške smernice delovanja Slovenije na območju Jugovzhodne Evrope in znotraj tega Zahodnega Balkana je mogoče razdeliti na tri sklope.

Zagotavljanje in uveljavljanje norm in vrednot, ki jih zagovarja EU, z namenom hitrega prilagajanja regije na čim prejšnjo priključitev evropskim integracijam. Za igranje aktivne vloge v Jugovzhodni Evropi, zlasti v Zahodnem Balkanu, Slovenija potrebuje status zaupanja vredne države, ki dobro pozna regijo, hkrati pa spoštuje in brezpogojno zagovarja evropske norme: demokracijo, spoštovanje človekovih pravic, vključno s pravicami manjšin, in vladavino prava.

Utrjevanje zunanje kredibilnosti z notranjepolitičnim aktivnim konsenzom glede obravnave podobnih vprašanj. Z uporabo razpoložljivih bilateralnih in multilateralnih instrumentov lahko Slovenija učinkovito uresničuje svoje interese in cilje, povezane tako z gospodarskim poslovanjem z Jugovzhodno Evropo kot tudi s političnim ugledom in krepitvijo prepoznavnosti v EU in širše v mednarodni skupnosti. Za zagotovitev kredibilnosti in s tem večje učinkovitosti navzven je izrazito pomembno, da Slovenija tudi doma spoštuje in zagotavlja evropske norme in vrednote. To velja tako za spoštovanje splošnih človekovih pravic kot tudi za varstvo jezikovnih, verskih, kulturnih – skratka etničnih skupnosti in narodnih manjšin.

Izgradnja znanstveno-izobraževalne infrastrukture, ki bo Sloveniji omogočila aktivno delovanje na omenjenem območju. Za ustrezno obravnavo območja Jugovzhodne Evrope ter zlasti Zahodnega Balkana bo morala Slovenija dopolniti obstoječo znanstveno-izobraževalno infrastrukturo, ki se s temi problemi že ukvarja. Resorna ministrstva, raziskovalne ustanove ter strokovnjaki s posameznih univerz pokrivajo to območje skozi analizo številnih področij. Slovenija mora proučiti možnost vzpostavitve osrednjega raziskovalnega centra, ki bi se po eni strani znanstveno-raziskovalno ukvarjal s področjem Jugovzhodne Evrope nasploh in v tem okviru Zahodnega Balkana ter hkrati servisiral zainteresirane akterje v Sloveniji z analizami glede regije.

Prednostne usmeritve pri oblikovanju politik Slovenije na področju njenega udejstvovanja v Jugovzhodni Evropi in Zahodnem Balkanu so:

- aktivno sodelovanje Slovenije na območju Jugovzhodne Evrope, vključno z ohranjanjem oz. spodbujanjem že navezanih gospodarskih povezav z državami Zahodnega Balkana,
- aktivno vplivanje na politiko EU do držav na območju Jugovzhodne Evrope,
- dejavno sodelovanje pri obravnavi, upravljanju in reševanju etničnih sporov v regiji,
- uveljavljanje Slovenije kot zaupanja vrednega posrednika, ki prispeva h krepitvi varnosti in stabilizaciji regije,
- podpora članstvu in prenos izkušenj Slovenije z včlanjevanjem v EU državam z območja Zahodnega Balkana,
- kontinuirana skrb za ohranitev nacionalne, kulturne in jezikovne identitete Slovencev v državah Zahodnega Balkana,
- trajna akumulacija znanja na tem področju (s podporo obstoječim in po potrebi ustanavljanjem specializiranih raziskovalnih ustanov).

Sredozemlje

Slovenija bo svoje cilje, vezane na sredozemsko regijo, uresničevala znotraj EU, v prvi vrsti v okviru Politike evropskega sosodstva in akcijskih načrtov s posameznimi državami ter pobude Strateškega partnerstva z EU s Sredozemljem in Bližnjim vzhodom. Sredozemlje predstavlja neposredno sosodstvo, ki je strateškega pomena za EU. V interesu EU je, da se regije v njeni neposredni sosesčini gospodarsko razvijajo in da so stabilne, demokratične in varne. Ta interes se odraža v Evrosredozemskem partnerstvu, ustanovljenem z Barcelonsko deklaracijo. Specifične primerjalne prednosti slovenske sredozemske politike so: (i) zgodovinska neobremenjenost Slovenije do vseh ključnih vprašanj na t. i. sredozemskem dnevnem redu, (ii) večplastna identiteta Slovenije, ki ji omogoča vlogo mostu med Vzhodom in Sredozemljem, in (iii) struktura slovenskega gospodarstva.

Cilji slovenske sredozemske politike so: (i) zagotavljanje in ohranjevanje politično-varnostne stabilnosti regije; (ii) izkoristiti gospodarski potencial, ki ga ponujajo predvsem države južnega in jugovzhodnega Sredozemlja; (iii) uveljaviti in vzdrževati svoj interes za trajnostni razvoj Sredozemlja kot ekološko občutljivega območja; (iv) ustvarjanje in uveljavljanje sredozemske identitete Slovenije, kar bo omogočalo postopno pridobivanje kredibilnosti Slovenije kot partnerice v sredozemskih forumih.

Politična in varnostna vprašanja. Slovenija si mora prizadevati za aktivno sodelovanje pri reševanju političnih in varnostnih vprašanj v okviru prve košare Evrosredozemskega partnerstva in pri zasledovanju skupne strategije Evropskega sveta do sredozemske regije. Bližina regije in dejstvo, da del slovenskih meja predstavlja zunanjo mejo EU, od Slovenije terja še posebej aktivno sodelovanje v boju proti globalnim izzivom, ki jih predstavljajo terorizem, organizirani kriminal, trgovina z drogo in ljudmi. Specifični varnostni vidik predstavlja problematika protipehotnih min. Slovenija ima znanje in izkušnje pri reševanju te problematike, ki jih bo lahko uveljavila tudi v Sredozemlju.

Gospodarstvo. Da bi lahko izkoristili potencial, ki ga ponujajo gospodarske reforme in liberalizacija trgovine v Sredozemlju v luči oblikovanja območja svobodne trgovine z EU, bo pri promociji blagovne menjave in vstopanju slovenskih investorjev na sredozemske trge

ključnega pomena tesno sodelovanje slovenskih javnih in zasebnih akterjev (podjetniških združenj in podjetij) na nacionalni, evropski in regionalni ravni. Priprava strategije nastopa slovenskih podjetij na trgih sredozemskih držav tako predstavlja prednostno nalogo pri zasledovanju v tej strategiji identificiranih ciljev.

Okoljski vidiki. Slovenijo s sredozemskimi državami povezujeta morje in skrb za njegovo trajnostno gospodarsko in turistično izrabo. Institucionalni okvir za sodelovanje na tem področju predstavljajo skupna ribiška in skupna zunanja in varnostna politika EU kot tudi bilateralne in multilateralne pobude za reševanje tovrstnih problemov.

Ohranjanje večplastnosti identitete, ki Sloveniji omogoča aktivno vlogo v procesih odločanja v EU, npr. kot usklajevalca stališč med sredozemskimi državami članicami in tistimi iz srednje Evrope.

Prednostne usmeritve pri oblikovanju politik Slovenije na področju njenega udejstvovanja v Sredozemlju so:

- Izkoristiti odsotnost gospodarskih in političnih konfliktov s sredozemsko regijo z namenom. omogočiti Sloveniji, da postane vezni člen med Sredozemljem in Vzhodno Evropo, v smeri doseganja njenih gospodarskih in političnih ciljev.
- Ohranjanje večplastnosti identitete, ki Sloveniji omogoča aktivno vlogo v procesih odločanja v EU.

Prednostne usmeritve za delovanje Slovenije v okviru EU

Poglavje podaja prednostne usmeritve Slovenije za delo v Svetu EU. Nanaša se na celotno paleto problematike, s katero se ukvarja Svet EU. To pomeni, da poglavje predstavlja neke vrste dodatek posameznim programskim področjem SRS, k jih obravnavamo v poglavjih 1 do 10 drugega dela.

Nadaljnja širitev EU. Nadaljevanje širitvenega procesa je v interesu tako bodočih novih članic kot tudi sedanje EU. Slovenija bo podpirala prizadevanja v okviru EU, ki bodo vodila k ustvarjanju pogojev za združitev Cipra. Kot članica EU si bo prizadevala za nadaljevanje in uspešen zaključek pristopnih pogajanj z Romunijo in Bolgarijo ter za njun vstop k EU s 1.1.2007, če bosta državi za to pripravljene. Odločitev o primernosti začetka pogajanj o pristopu Turčije k EU bo Slovenija sprejela na podlagi ocene Evropske komisije o turškem izpolnjevanju kopenhagenskih kriterijev ter v okviru kompromisne odločitve držav članic EU. Pomembna zunanjepolitična prioriteta Slovenije na področju širitve je povezana s spremljanjem hrvaškega pridruženja EU. Slovenija podpira prizadevanja Hrvaške v smeri njenega članstva v EU in pozdravlja odločitev Evropskega sveta, da se Hrvaški podeli status države kandidatke.

Naslednja finančna perspektiva EU (2007-2013). Slovenija se zavzema, da bi prilagojena struktura naslednje finančne perspektive (NFP) čim bolj odražala sedanje ključne vsebinske cilje razširjene EU. Slovenija v skladu s tem meni, da bistvene spremembe v EU, ki jih prinašajo širitev in dogovori o *Pogodbi o Ustavi za Evropo* ter spremembe njenega mednarodnega položaja, na katere EU odgovarja z Lizbonsko strategijo, kažejo, da bi EU v obdobju NFP morala prilagoditi strukturo svojih proračunskih izdatkov, če želi zastavljene vsebinske cilje podpreti s primernimi finančnimi sredstvi.

Pri pogajanjih o NFP bo Slovenija, med drugim zaradi potrebe po izpolnjevanju strogih pravil pakta stabilnosti in rasti, upoštevala tudi negativne fiskalne učinke, ki bi bili posledica izpolnjevanja pogojev za črpanje povečanega obsega evropskih sredstev v Sloveniji.

Glede na interes Slovenije za cilje na področju lizbonske strategije, kohezije in razvoja podeželja ocenjujemo, da je primeren predlog Komisije, po katerem bi NFP v sedemletnem obdobju po višini odobrenih sredstev za plačila v povprečju dosegla 1,14% BND. Omejitev proračuna na 1% BND bi bila ekonomsko optimalnejša, vendar le če bi s spremembo dogovorov o kmetijski politiki ustvarili prostor za povečanje sredstev za uresničevanje ciljev Lizbonske strategije, kar pa ni realistično pričakovati. Slovenija si bo v nadaljevanju prizadevala, da se primerna sredstva predvidijo tudi za varovanje skupne zunanje meje EU, saj se zdi, da obstoječi predlog ne omogoča doseganja ciljev na tem področju. Glede na to, da podpiramo nadaljevanje procesa širitve EU v jugovzhodni Evropi, si bomo tudi prizadevali, da vsebinski cilj širitve EU ostane jasno prisoten tudi v naslednji finančni perspektivi.

Ker v državah članicah EU ni zadostne stopnje davčne harmonizacije, Slovenija ocenjuje, da evropski davek ni primeren finančni vir za proračun EU. Še toliko bolj, ker bi bilo administriranje takšnega davka zelo zapleteno. V kontekstu poenostavitve sistema financiranja proračuna EU se bo Slovenija zavzemala tudi za postopno opuščanje vira na osnovi DDV. Slovenija se torej zavzema za takšno spremembo sistema financiranja proračuna EU, po kateri bodo njegove prihodke sestavljali tradicionalni lastni viri in viri na osnovi BND, ki je najbolj korektna izmed sedanjih osnov za določanje prispevkov držav.

Reforma Skupne kmetijske politike. Slovenija je poleg izgradnje implementacijskega sistema za prevzem Skupne kmetijske politike (SKP) že pred vstopom v EU v veliki meri vsebinsko harmonizirala svojo kmetijsko politiko. Zato je določevanje razvojnih prioritet na področju kmetijstva hkrati tudi določevanje prioritet Slovenije v okviru SKP in njene sedanje reforme. SKP se izvaja v obliki ukrepov tržno-cenovne politike (prvi steber SKP – t.i. skupne tržne ureditve) in politike razvoja podeželja (drugi steber SKP). Večina denarja se namenja za prvi steber, to je za neposredne dohodkovne podpore kmetijstvu. Sprejeta reforma SKP uvaja podpore, ki niso več vezane na proizvodnjo, so pa pogojene z merili na področju varstva okolja, varnosti hrane ter zaščite živali. Uvajata se dve temeljni obliki proizvodno nevezanih podpor na osnovi prejetih sredstev v referenčnem obdobju: (i) enotno plačilo na kmetijsko gospodarstvo, ki poenostavljeno pomeni, da se ohrani prejeti znesek podpor v referenčnem obdobju na ravni posameznega kmetijskega gospodarstva; (ii) regionalno enotno plačilo na ha kmetijskih površin, ki pomeni, da se skupna vrednost, pridobljena za vsa kmetijska gospodarstva, na novo porazdeli na enoto kmetijskega zemljišča. Slovenija se bo morala odločiti o načinu prehoda v regionalno proizvodno nevezano plačilo, ki bo prevladujoča oblika v novih članicah. Izbira sheme ima pomemben vpliv na ekonomski položaj posameznih panog, pri tem pa tudi na uresničevanje drugih (socialnih, ekoloških in regionalnih) ciljev kmetijske politike. Za Slovenijo pa je posebnega pomena tudi krepitev drugega stebra SKP, to je politike razvoja podeželja. Ker ima izjemno neugodno posestno in parcelno kmetijsko strukturo ter izredno visok delež površin v območju z omejenimi dejavniki za kmetijsko pridelavo, so podpore iz naslova ukrepov razvoja podeželja izjemno pomembna za ohranjanje kmetijske pridelave.

Strateške usmeritve Slovenije na področju Skupne kmetijske politike so: (i) zavzemanje za krepitev politike razvoja podeželja in za povečanje deleža sredstev, ki bodo v naslednji finančni perspektivi namenjena za razvoj podeželja; (ii) zagovarjati večje ravnotežje med ukrepi, ki podpirajo okolju prijaznejše načine kmetovanja in prestrukturiranje agroživilstva,

ter večji poudarek ukrepom, ki niso ozko usmerjeni v kmetijstvo, ampak prispevajo k diverzifikaciji aktivnosti in k izboljšanju infrastrukture na podeželju; (iii) pri prehodu na proizvodno nevezana plačila uveljaviti postopnost, to je zadržati nekatere elemente sedanjih proizvodno vezanih podpor ter iskati oblike podpor, ki v največji možni meri uresničujejo cilje kmetijske politike; (iv) podpora procesu liberalizacije na področju skupnih tržnih ureditev in odpiranju kmetijskih trgov; (v) podpreti nadaljnje spodbude in akcijski načrt za krepitev razvoja ekološkega kmetovanja.

Skupna trgovinska politika. Temeljna prioriteta Slovenije je, da se pogajanja o *Razvojni agendi iz Dohe* čimprej obnovijo in tudi zaključijo ter da države članice STO še naprej ostanejo zavezane multilateralnemu načinu reševanja trgovinskih vprašanj. Slovenija skupaj z ostalimi državami članicami EU podpira nadaljnjo liberalizacijo svetovne trgovine in krepitev multilateralnega sistema STO. Med prednostnimi nalogami Slovenije bodo tudi promoviranje bilateralnega in regionalnega gospodarskega sodelovanja ter sooblikovanje trgovinske politike do Balkana, mediteranskih držav in držav nekdanje Sovjetske zveze ter iskanje možnosti za prodiranje na nove, bolj oddaljene trge. Prav tako bo Slovenija nadaljevala s prizadevanji za svoje članstvo v OECD.

Regionalno sodelovanje v okviru EU. Integracija v EU se ne dogaja samo na ravni držav, temveč so v teh aktivnostih vse bolj aktivne in pomembne tudi regionalne in lokalne oblasti, na ravni katerih se tudi izvaja večina skupnih politik v okviru EU in jo v polni meri kot izrazito obmejna država podpira tudi Slovenija. Delovanje slednjih je najbolj prisotno na področju čezmejnega sodelovanja, ki je že dalj časa med prioriteta mi kohezijske politike EU, ki se institucionalizira tudi v okviru t.i. evroregij. Slovenija kot prehodna dežela med Jadranom in zahodnim prekomorjem se je že doslej uspešno vključevala v čezmejno sodelovanje in s tem povečevala tudi svojo sposobnost absorpcije evropskih sredstev. Takšno usmeritev bo v prihodnje še okrepila.

Uresničevanje lizbonske strategije. Ob načelni podpori ciljem *Lizbonske strategije* se bo Slovenija v letu 2004 osredotočila na nadaljevanje izvajanja potrebnih reform za doseganje lizbonskih ciljev, ki so skladni s *SRS*. Pri tem bo morala Slovenija upoštevati poročilo, ki ga bo do novembra 2004 pripravila neodvisna skupina pod vodstvom Wima Koka. V njem bodo identificirani bistveni ukrepi za pospešitev reform, potrebnih za doseganje lizbonskih ciljev do leta 2010.

Finančni trgi. Za Slovenijo je pomembno, da aktivno sodeluje v postopkih sprejemanja predpisov in drugih dokumentov, ki so del *Akcijskega načrta finančnih storitev*. Ključen nacionalni cilj Slovenije na tem področju je podpora realizacije ukrepov *Akcijskega načrta*, ki prinašajo krepitev slovenske finančne industrije in koristi za potrošnike (zagotovljena večja izbira, večja konkurenca pa tudi večja zaščita).

Obdavčevanje. Slovenija podpira ukrepe, usmerjene v odpravo škodljivih ovir učinkovitemu delovanju notranjega trga ob ohranjanju avtonomnosti držav članic na področju obdavčevanja. Slovenija bo pri oblikovanju stališč izhajala predvsem iz nacionalnih ciljev na področju obdavčenja, predvsem, da novo sprejeti evropski pravni red ne bo povzročil povečanja splošne davčne obremenitve gospodarstva ter da bo celoten sistem spodbuden za gospodarsko rast in zaposlovanje. V razpravi o uporabi znižanih stopenj DDV Slovenija podpira enakopravno obravnavo držav članic, ob čemer se lahko enotna obravnava zagotavlja z novo direktivo ali drugimi dokumenti. Slovenija je zlasti zainteresirana za vključitev kategorij gostinskih storitev in stanovanjske gradnje za trg v obseg znižane stopnje.

Podjetniško okolje. Slovenija bo namenjala večjo pozornost ustvarjanju podjetjem prijaznega okolja v smislu poenostavitve zakonskih in administrativnih določb ter izvajanju ocen vplivov regulacije (RIA) v tistih industrijskih sektorjih, ki so ključnega pomena za konkurenčnost slovenskega gospodarstva. Poleg tega se bo za nadaljnje spodbujanje industrijske konkurenčnosti osredotočila na: (i) spodbujanje podjetniške kulture in ustanavljanje novih, predvsem inovativnih podjetij, (ii) spodbujanje podjetniškega izobraževanja in usposabljanja na vseh ravneh, (iii) zagotovitev lažjega dostopa podjetjem do finančnih sredstev ter (iv) pospeševanje vlaganj v zmanjšanje zaostanka v produktivnosti domačega gospodarstva za EU.

Notranji trg storitev. Slovenija bo oblikovala bolj dinamično in fleksibilno politiko ter mehanizme za spodbujanje razvoja novih storitev, predvsem tistih z visoko dodano vrednostjo (informacijsko-komunikacijske storitve, poslovne in finančne storitve). Ob politiki deregulacije in liberalizacije, ki bosta spodbudili večjo konkurenco med ponudniki storitev, bo Slovenija napore usmerila tudi v vzpostavitev sodobne telekomunikacijske infrastrukture in zadostno število visoko usposobljenih kadrov.

Slovenija podpira *predlog direktive o storitvah na notranjem trgu*, saj naj bi napovedane spremembe zagotovile bolj prijazno okolje vsem vključenim v uveljavitev obstoječe zakonodaje, to je podjetjem, državnim administracijam in institucijam, ki predstavljajo ustrezno tehnično infrastrukturo. Tudi predlogi direktiv, ki se obravnavajo na področju varstva potrošnikov, so pomembni za delovanje notranjega trga storitev, zato jih je potrebno pozorno obravnavati tudi s tega vidika. Predlog *Direktive o nepošteni poslovni praksi med podjetji in potrošniki na notranjem trgu* je pomemben dokument, ki zagotavlja tako višjo varnost potrošnikov kot boljše delovanje notranjega trga. Slovenija bo naredila vse potrebno, da pravočasno in ustrezno prenese dokument v svoj pravni red.

Informacijska družba. Slovenija podpira sprejete sklepe za doseg širšega dostopa do novih storitev z uporabo odprtih okolij. Za njihovo izvedbo bo Slovenija spodbujala predvsem javne storitve v elektronski obliki, zagotovila učinkovito izvajanje nove zakonodaje EU in podpirala programe standardizacije.

Na področju komunikacij se v Sloveniji kažejo priložnosti pri zagotavljanju novih storitev prek širokopasovnih povezav in mobilnih komunikacij tretje generacije. Storitve se razvijajo v smeri zagotavljanja kompleksnih interaktivnih storitev za fiksna in brezžična omrežja, za kar pa je potrebno določeno prehodno obdobje. Pri oblikovanju strategije širokopasovnega dostopa je treba izpostaviti potrebo po pokritju oddaljenih in ruralnih okolij z novjšimi tehnologijami. Slovenija je pristopila k pripravi strategije razvoja širokopasovnega dostopa.

Za Slovenijo je pomembno sodelovanje pri akcijskem načrtu razvoja informacijske družbe *eEvropa 2005* in merjenje evropsko primerljivih indikatorjev informacijske družbe. Slovenija podpira vzpostavitev *večletnega Komunitarnega programa za pospeševanje dostopa, uporabe in rabe digitalnih vsebin v Evropi (e-Content)*, vendar nasprotuje morebitnemu zmanjšanju deleža sredstev za krepitev sodelovanja med subjekti digitalnih vsebin in osveščanje. Digitalne vsebine oz. e-vsebine so ključni faktor za nadaljnji razvoj informacijske družbe v Sloveniji, saj bistveno vplivajo na razvoj informacijsko komunikacijske tehnologije kot tudi aplikacij informacijske družbe, kar posledično zvišuje kakovost življenja državljanov in izboljšuje poslovanje podjetij.

Transport. Na področju transporta bo Slovenija v okviru prednostnih nalog EU: (i) poskušala uveljaviti sprejem projekta izgradnje drugega tira Koper – Divača (2012) in projekta modernizacije proge Ljubljana-Budimpešta v delu, ki poteka skozi Slovenijo (2015), (ii) podprla predlog evrovinjete, v kolikor bo sprejet brez izjem in na podlagi analize posledic za uporabnike in državni proračun oz. koncesionarje, (iii) na podlagi sprejetega drugega železniškega paketa spremenila obstoječo zakonodajo na področju železniškega prometa, (iv) priključila k projektu Pomorske avtoceste jugovzhodne Evrope, ki povezuje Jadransko morje z Jonskim morjem in vzhodnim Sredozemskim morjem, vključno s Ciprom ("Motorways of the Sea"); (v) priključila k satelitsko navigacijskemu sistemu v programu GALILEO. Slovenija bo tudi uresničevala že sprejete ukrepe Bele knjige Evropske prometne politike, ki podrobno obdeluje ukrepe na posameznih področjih transporta in se že implementira. Podpirali bomo tudi sprejemanje nadaljne evropske zakonodaje na osnovi Bele knjige.

Energetika. Na področju energetike je za slovensko energetska politiko ključno vprašanje zadostne in zanesljive oskrbe z energijo. Vključevanje okolja v sektorske politike in izpolnjevanje zavez iz *Kjotskega protokola* sta pomembna cilja Slovenije na področju okolja in energetike.

Varstvo potrošnikov. Slovenija še nima državnega upravnega organa, ki bi imel pristojnosti za ukrepanje zoper kršitve nepoštenih ponudnikov blaga in storitev v obsegu, kot v uredbi predlaga Komisija. Slovenija bo v proračunu za leto 2005 predvidela finančna sredstva za izvajanje novih pristojnosti in določila upravni organ, ki bo izvajal nove pristojnosti na področju varstva potrošnikov. V harmonizaciji zakonodaje na področju potrošniških kreditov se bo Slovenija ustrezno prilagodila predlagani reviziji obstoječe *Direktive o potrošniških kreditih*.

Carinska unija. Slovenija podpira predlog spremembe Carinskega zakonika Skupnosti, ki naj bi vzpostavil uravnoteženo dopolnitev zakonodajnih obveznosti za carinske organe in uporabnike – v smislu zagotavljanja varnosti pri vnosu blaga v carinsko območje Skupnosti in njegovem iznosu - ter hkrati omogočil dodatne olajšave za uporabnike in izboljšal sodelovanje med njimi in carinskimi organi. Posebno pozornost je treba posvetiti postavitvi skupnega okvira za upravljanje tveganja in oblikovanju enotnih kriterijev za opravljanje učinkovitih analiz tveganja na zunanji meji Skupnosti, saj bodo carinski organi RS odgovorni ne le za izvajanje ukrepov za zaščito nacionalnih interesov, ampak tudi interesov celotne Skupnosti. Predvidene spremembe bodo za Slovenijo pomembne predvsem z vidika zagotovitve potrebnih finančnih sredstev za nakup ustrezne programske in tehnične opreme.

Trg dela. Z vključitvijo Slovenije v EU se bo slovenski trg dela bistveno razširil, kar predstavlja izziv in priložnost za čim boljše izrabo prednosti in odpravo pomanjkljivosti na trgu dela. Slovenija si bo prizadevala za ohranitev čim večje fleksibilnosti trga delovne sile in hkrati za vzpostavitev učinkovitih mehanizmov za ustrezno zaščito trga delovne sile pred resnimi motnjami. Slovenija bo v skladu s Pogodbo o pristopu na področju prostega gibanja delavcev v času prehodnega obdobja uveljavljala načelo vzajemnosti, tako da bo v skladu s slovensko zakonodajo omogočila uveljavljanje enakovrednih ukrepov nasproti vsaki posamezni sedanji državi članici EU.

Izobraževanje. Slovenija si bo prizadevala aktivno sooblikovati zlasti odločitve na naslednjih področjih: (i) sprejem *nove generacije programov Skupnosti po letu 2006.*, (ii) sprejem *Sklepa o Europassu kot enotnem okviru za transparentnost kvalifikacij in kompetenc*, (iii) pospeševanje sodelovanja držav članic pri ključnih prioritetah politik.

Kultura. Na področju kulture in avdiovizualne politike bo Slovenija v kontekstu evropske kulturne raznolikosti podpirala dialog in izmenjavo med državljani držav članic in tretjih držav, promocijo vzajemnega razumevanja in evropsko identiteto kot dopolnilo k aktivnostim držav članic pri promociji kulturne raznolikosti. Na medijskem področju se bo zavzemala za sprejem regulativnih ukrepov, ki bodo, ob spoštovanju načela prostega trga, omogočili učinkovito zaščito medijskega pluralizma. Podpirala bo tudi aktivnosti, ki so usmerjene v spodbujanje evropskega kulturnega sodelovanja, premagovanje ovir pri čezmejni izmenjavi v avdiovizualni industriji, učenje jezikov in prevajanje, koprodukcije, kulturne mreže, mobilnosti umetnikov in umetnosti.

Kmetijska politika. Po reformi skupnih tržnih ureditev za mediteranske kulture in hmelj bosta za Slovenijo pomembni še reforma tržnih ureditev za sladkor ter sadje in zelenjavo. Slovenija je v dosednji razpravi podprla pobudo za reformo tržnega reda za sladkor, saj meni, da je leta neizbežna, posebno v luči pogajanj v Svetovni trgovinski organizaciji. Hkrati pa je zagovarjala postopen prehod k znižanju cen, odpravi kvot in uvedbi kompenzacijskih plačil za pridelovalce. Prehitra reforma sektorja sladkorja z občutnim znižanjem cen sladkorne pese in sladkorja ter odprava proizvodnih kvot za sladkor bi utegnili povzročiti zmanjšanje zanimanja za pridelavo sladkorne pese in v zelo kratkem času opustitev pridelave in predelave sladkorne pese v Sloveniji.

Varnostna in obrambna politika Slovenije

Slovenija bo za zagotavljanje lastne nacionalne varnosti ter krepitve miru, varnosti in stabilnosti v mednarodni skupnosti na temelju veljavne strategije nacionalne varnosti še naprej razvijala takšen nacionalnovarnostni sistem in znotraj njega sistem nacionalne obrambe, ki se bo lahko učinkovito prilagajal pogostim spremembam strateškega okolja, zmanjševal možnosti za nastanek kriz in se bo sposoben učinkovito spoprijeti z varnostnimi izzivi in tveganji ter grožnjami varnosti. Njegovo učinkovitost bo dopolnjevala in krepila z aktivnim sodelovanjem v sistemih kolektivne varnosti (OZN, OVSE), sistemu kolektivne obrambe (Nato) in v okviru skupne varnostne in obrambne politike EU ter s smotrnim vključevanjem v regionalne varnostne pobude.

Z vključitvijo Slovenije v Nato in EU njena varnost in obramba nista več samo nacionalni zadevi, ampak postajata integralni del mednarodne in evropske varnosti in obrambe. Zato postaja aktivna prisotnost Slovenije z njenimi vojaškimi in drugimi zmogljivostmi v mednarodnih operacijah v podporo miru pomemben dejavnik njene zunanje politike. Slovenija se zavzema za nadaljnje oblikovanje skupne varnostne in obrambne politike EU, saj lahko EU pomembno vpliva na stabilnost politično-varnostnih razmer v Evropi in svetu.

Regionalno sodelovanje in sodelovanje s sosednjimi državami je ena od prioritet Slovenije tudi na varnostno-obrambnem področju. Regionalno strateško okolje Slovenije predstavlja tudi območje Jugovzhodne Evrope. Varnost, stabilnost in vsestranski razvoj tega območja bodo tudi v prihodnje pomembno vplivali na preprečevanje nastanka nekaterih pomembnih potencialnih virov ogrožanja nacionalnih interesov Slovenije. Zato je Slovenija v preteklosti in bo tudi v prihodnje ne samo podpirala, ampak tudi aktivno sodelovala v prizadevanjih mednarodne skupnosti za trajno stabilizacijo politično-varnostnih razmer in vsestranski razvoj tega območja ter vključevanje držav jugovzhodne Evrope v evroatlantske varnostno-obrambne povezave. Nenazadnje se želi Slovenija z aktivno vlogo Slovenske vojske in

drugih nacionalnih varnostnih zmogljivosti pri zagotavljanju varnosti in stabilnosti na območju jugovzhodne Evrope ter s pomočjo obrambnega in drugih resorjev pri reformi varnostno-obrambnih struktur držav tega območja dodatno uveljaviti kot verodostojna partnerica v mednarodni skupnosti.